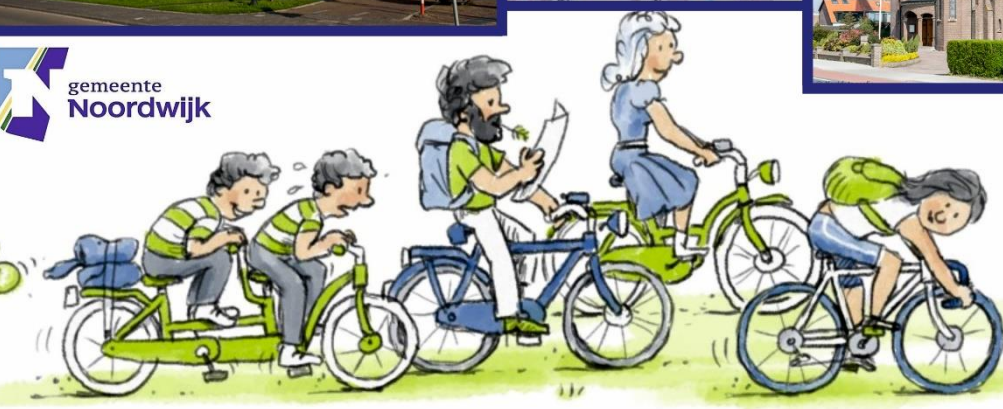
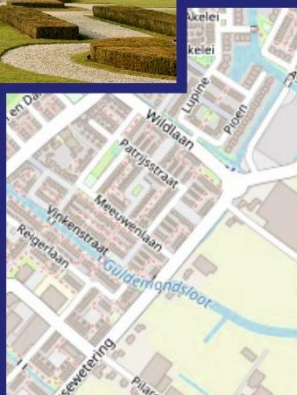

Noordwijkerhout/de Zilk

**OPEN
MONUMENTENDAG**

9 september 2023

Voorwoord

Op zaterdag 9 september vindt de Open Monumentendag plaats in Noordwijkerhout en De Zilk. Voor de dorpskernen Noordwijkerhout en De Zilk is dit de vijfde Open Monumentendag die door het in 2018 opgerichte comité wordt georganiseerd.

Thema 'levend erfgoed'

Dit jaar is het twintig jaar geleden dat het UNESCO verdrag voor de Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed is gesloten. Daarom is het thema 'Levend erfgoed' dit jaar gekoppeld aan Open Monumentendag. Immaterieel erfgoed –oftewel levend erfgoed– wordt omschreven als de culturele gebruiken, tradities en ambachtelijke vaardigheden die mensen van huis uit hebben meegekregen, die zij zich eigen hebben gemaakt en die zij op hun beurt weer doorgeven. Dit immateriële erfgoed is –anders dan de stenen van een monument– voortdurend in beweging en verandert mee met de tijd én van beoefenaar tot beoefenaar.

Deze ambachten, tradities en gebruiken zijn vaak onbewust al aanwezig in de monumenten. Denk bijvoorbeeld aan het ambacht van de molenaar. De molenaar kan zijn beroep niet uitoefenen zonder goed functionerende molen. Maar andersom is de molen ook slechts een zielloos gebouw zonder de molenaar en zijn werk.

Fietsroutes en monumenten

Dit boekje hebben wij gevuld met twee fietsroutes in Noordwijkerhout; we vermelden de monumenten die u op deze routes tegen komt. Daarnaast staan de te bezoeken locaties in De Zilk vermeld. Wanneer u inhoudelijk meer wil weten verwijzen wij u graag naar de stichting Genootschap Oud de Zilck (www.ouddezilck.nl), de stichting Noordwijkerhout van Toen (www.noordwijkerhoutvantoen.nl), de website www.erfgoedregistratie.nl voor gemeentelijke monumenten of beeldbepalende/karakteristieke panden en de website monumentenregister.cultureelerfgoed.nl voor rijksmonumenten. Mooie verhalen over de geschiedenis van Noordwijkerhout vindt u tevens op de website www.noortighout.nl.

Officiële opening

De officiële opening van Open Monumentendag van de gemeente Noordwijk vindt plaats in museum Veldzicht te Noordwijk op 9 september om 10.00 uur.

Comité Open Monumentendag Noordwijkerhout en De Zilk

Te bezoeken locaties in Noordwijkerhout en de Zilk

Noordwijkerhout	bladzijde
Museum NoVaTo Zeestraat 3a	5, 11
Boerderij Groenewege Zeestraat 54	5
De Rotonde Langelaan 1	5
St. Victorkerk St. Victorlaan 13	9
Witte kerk Dorpsstraat 7	11
Het gemeentehuis Herenweg 4	11
Hoogeveense molen Leidsevaart bij nr. 82	16
St. Antoniushof St. Antoniushof 1-16	17

De Zilk

Heilig Hart van Jezuskerk Beeklaan 13	20
Boerderij Catharijne Hoeve Zilkerduinweg 36-38	21

Wedstrijd

Doet u mee aan de wedstrijd?	23
------------------------------	----

Verborgten verleden

Wandel- en fietsroutes langs historische plekken kunt u vinden op de website www.noordwijk.info.

R = Rijksmonument

G = Gemeentelijk monument

B = Beschermd dorpsgezicht

Alle hierboven genoemde locaties zijn van 11.00 tot 16.00 uur geheel of beperkt toegankelijk, tenzij anders vermeld.

Met speciale dank aan: stichting NoVaTo, Genootschap Oud De Zilck, Sjaak Weijers, alle vrijwilligers en de eigenaren van de deelnemende monumenten en de gemeente Noordwijk.

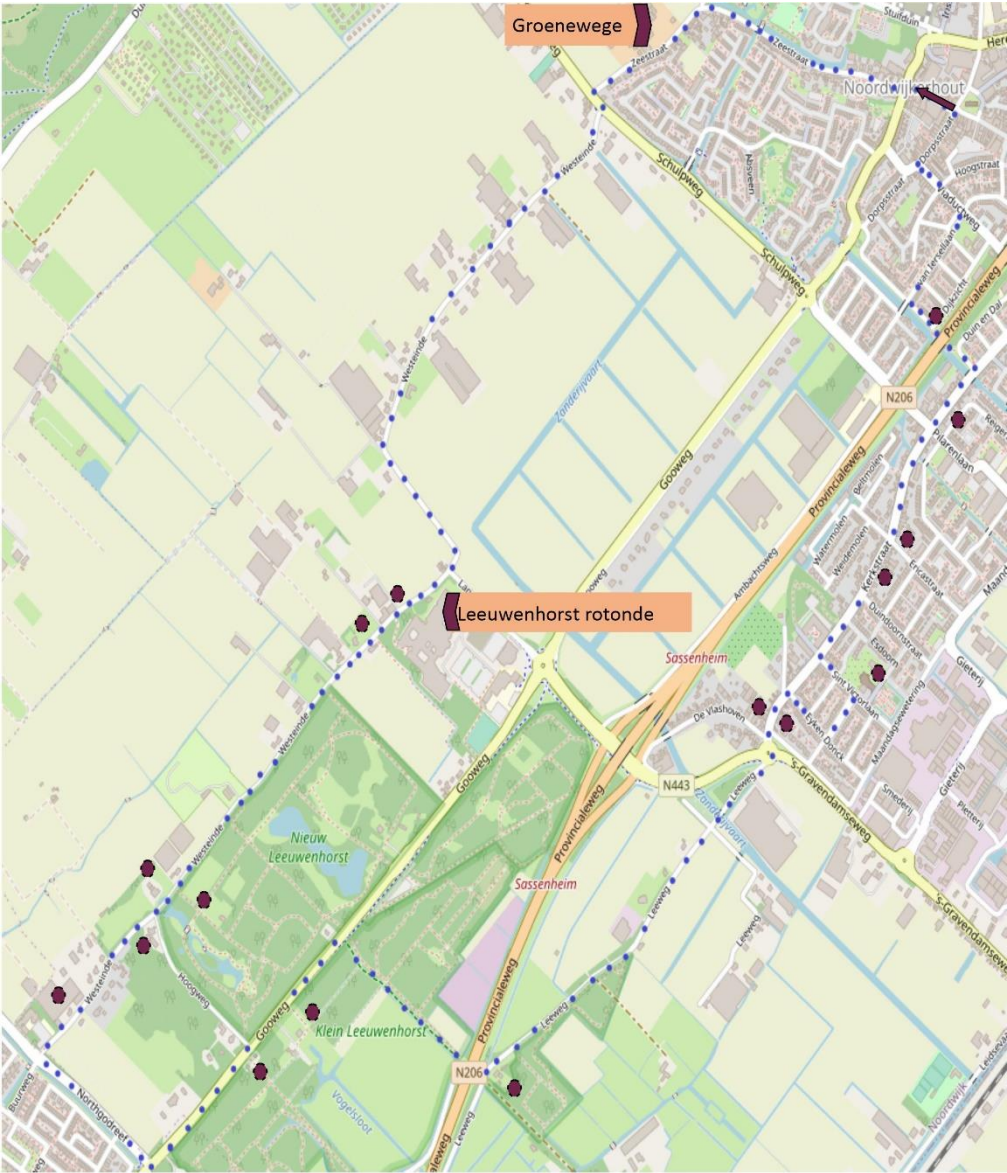
Fiets of step huren?

Een fiets of step huren is mogelijk bij 'WE LOVE WHEELS', Dorpsstraat 35 Noordwijkerhout, telefoon 06-24149413, e-mail: info@we-love-wheels.nl.

*Gemeentehuis van
Noordwijkerhout.
Foto: Sjaak Weijers*

Plattegrond Route Zuid

= open gesteld monument

= genoemde bezienswaardigheid

= startpunt

Route Zuid (± 10,5 km)

Startpunt: dorpsmuseum Noordwijkerhout van Toen, Zeestraat 3A.

Het kleine dorpsmuseum is de gehele dag geopend: de toegang is vandaag gratis. U kunt het museum bekijken en vanaf 14:00 uur luisteren naar de deelnemers aan de verhalentafel. Het onderwerp is het bollenvak van vroeger, specifiek over het ploegen.

- Fiets de Zeestraat uit, richting zee. Steek de weg over en vervolg de Zeestraat.
- Voorbij de bocht naar links ziet u aan uw rechter kant boerderij Groenewege (**G-Zeestraat 54**), gebouwd rond 1700.

U kunt het erf bezoeken waar u informatie krijgt. Let op: er is geen parkeerruimte!

Informatie over de geschiedenis van de boerderij kunt u lezen op de website van Jan Duivenvoorden via deze QR-code ->

- Vervolg de Zeestraat tot de splitsing met de Schulpweg. Steek over naar het Westeinde.
- Achter het woonhuis aan het Westeinde 14 staat een bollenschuur uit 1930, gebouwd op de fundamenteën van een boerderij uit 1860.
- Fiets door en vervolg het Westeinde met de bocht mee naar links en weer naar rechts. Aangekomen op de splitsing ziet u links NH Hotel Leeuwenhorst liggen. De oorsprong hiervan is het seminarie Leeuwenhorst, gebouwd in 1962. Het is de moeite waard om 'de Rotonde' te bezoeken, een ronde zaal met glas in lood-werk. De bar is open voor als u een verfrissing wilt gebruiken.

In 1958 kocht het bisdom Rotterdam een terrein bij Noordwijkerhout, waar in de middeleeuwen het klooster Leeuwenhorst was geweest. Vandaar de naam van het nieuwe klein-seminarie. In 1962 was het gebouwencomplex klaar. Het was toen verreweg het modernste seminariegebouw in Nederland, en de trots van het bisdom, doelwit van excursies van misdienaars en scholieren uit het diocesis. Reeds enkele jaren na de opening begon het leerlingenaantal echter te zakken. Na de omzetting van het gymnasium in een scholengemeenschap en na de openstelling voor niet-internen, bleef dit proces doorgaan. Andere maatregelen konden ook niet helpen en in 1971 werd tot verkoop besloten.

Reeds in de late zestiger jaren werd het gebouw gebruikt als congrescentrum. Zo werd in 1969 het Pastoraal concilie van de Nederlandse kerkprovincie in Noordwijkerhout gehouden.

- Fiets terug naar het Westeinde. Bijna direct ziet u aan uw rechter hand de bollenschuur van de familie Van der Zalm (**G-Westeinde 52**). De schuur is gebouwd in 1929, maar wordt nu gebruikt als opslagruimte voor particulieren.
- Na ongeveer 100 meter ziet u aan uw rechter kant de herdenkingsplaat voor de in 1942 neergestort Halifax bommenwerper op boerderij Vredebest.
- We vervolgen het Westeinde. Aan uw rechterhand komt u bij boerderij Op Hoop van Zegen (**G-Westeinde 76**), gebouwd in 1893, momenteel in gebruik als camping. Heeft u trek in een ijsje, loop dan gerust even naar binnen.
- Het tuinmanshuis aan **Westeinde 79 (G)** is gebouwd in 1878. Het maakte deel uit van buitenplaats Dijkenburg.
- Dan komen we bij **Westeinde 82 (G)**: de Heerlijkheid Dijkenburg. Voor meer informatie scant deze QR-code->
- Aan de overkant ligt Huize Remotus (**G-Westeinde 81**)

Op 27 augustus 1909 wordt door burgemeester en wethouders van Noordwijkerhout de bouwvergunning voor een woning aan het tegenwoordige Westeinde verleend, wat gebouwd wordt door architect De Bazel. Na het gereed komen wordt de woning 'Remotus' genoemd. Het landhuis wordt in 1916 te koop aangeboden en blijft als herstellingsoord in gebruik. Begin jaren dertig was het huis het onderkomen van een jongetje met het syndroom van Down. In 1935 wordt het pand gemoderniseerd. In 1938 wordt het verkocht aan de Van den Bergh-stichting om er 'zwakzinnige jongens' te verplegen. In 1952 werd het weer verkocht om er een hotel van te maken. Jarenlang stond Remotus bekend als 'Het Parkhotel', en was jarenlang als pension in gebruik.

In 2001 werd het toen leegstaande pand gekocht door Harrie Vink. Hij besloot het compleet te restaureren toen uit onderzoek bleek dat Huize Remotus een bijzondere architectuur heeft en dat de architect K.P.C. de Bazel was. De inmiddels overleden Vink schakelde voor de restauratie de beste vaklui in. Monica van Egmond van Van Egmond Interieur Architectuur heeft de 'Art deco' stijl in volle glorie terug gebracht. Het torentje stond wel in de originele tekeningen van de villa, maar is indertijd wegbezuinigd. Dit is de tweede villa, na Dyckenburch, die gerestaureerd is door de heer Vink.

- Aan het einde van de weg ligt huize De Vonk (**R-Westeinde 94**).

Huize de Vonk is in 1917 en 1918 gebouwd als vakantiehuis in opdracht van de Vereniging Buitenbedrijf van het Leidse Volkshuis. Deze vereniging is opgericht om jonge arbeidersvrouwen kennis te laten maken met de natuur en hen op hoger moreel peil te laten komen.

De Vonk is ontworpen door architect J.J.P. Oud in samenwerking met de kunstenaars Theo van Doesburg en Harm Kamerlingh Onnes. De originele tegelvloer van het trappenhuis en de gang boven zijn een ontwerp van Theo van Doesburg. Kamerlingh Onnes ontwierp de glas-in-loodramen bij het trappenhuis. Boven het portiek bevindt zich een asymmetrische geometrische kleurcompositie van zwarte, witte, zachtgele, zeegroene en lichtblauwe geglaazuurde baksteen.

De oorspronkelijk geheel symmetrische indeling van het pand is in grote lijnen gehandhaafd. In de centrale hal een enkele trap die via een bordes overgaat in twee armen naar de verdieping. De tegelvloeren van de hal het trapbordes de gangen en de toiletten bestaan uit asymmetrische geometrische kleurcomposities van vierkante gele, zwarte en witte tegels. Het trappenhuis wordt beheerst door het traplicht van vijf donkere rechthoekige gekleurde glas-in-loodvensters ter hoogte van het trapbordes. De vensters bestaan elk uit drie gekleurde vierkante glas-in-loodramen waarop gestileerde voorstellingen van onder meer dierenriem tekens en spelende kinderen.

- We steken de Northgodreef over en gaan links af richting de Gooweg. Aan het eind van het fietspad steekt u de Gooweg over en u gaat links af over het fietspad.
- Gooweg 49 (**G**) is een woonhuis uit 1928, behorend bij landgoed 'Klein leeuwenhorst'. Fiets verder.
- 'De Patrijs' is een portierswoning uit 1872 (**R-Gooweg 47**). Het ligt aan de Sparrenlaan.

- Landgoed 'Klein Leeuwenhorst' is gebouwd in 1858 (**R-Gooweg 45 en 45a**)

Klein Leeuwenhorst werd in 1858 gebouwd in opdracht van Willem Hoog als burgemeesterswoning. In 1871 werd het huis met omringende grond verkocht aan jhr. Jan Hugo Gevers en zijn zuster Sophia gravin van Limburg Stirum-Gevers. Het huis is deels in de oude strandwal opgetrokken, waardoor het aan de voorzijde slechts twee bouwlagen lijkt te hebben, terwijl aan de achterzijde drie bouwlagen zichtbaar zijn. In 1922 onderging Klein Leeuwenhorst een rigoureuze

opknabbeurt en werd ook de tuinaanleg onder handen genomen, waarbij het gehele huis van elektrische bedrading werd voorzien. Het huis werd tijdens de oorlog gevorderd door de bezetter. Na de Tweede Wereldoorlog zijn het landhuis en het stalhuis opgeknapt. Klein Leeuwenhorst en het stalhuis liggen temidden van 30 hectaren bos. Het bos is opengesteld voor publiek.

- Fiets door tot het kleine parkeerterreintje bij nummer 41 en ga rechtsaf het bos in. U fietst door tot aan de N206. U ziet hier twee hekpijlers staan met het opschrift 'Leeuwenhorst', uit de 18^e eeuw (**R**).
- U kunt het laantje in fietsen tot boerderij 'de Halle' (Leeweg 23), maar het pad is slecht.

Boerderij de Halle heeft een lange geschiedenis. De naam verwijst naar een vleeshal die onderdeel was van het terrein van het klooster Leeuwenhorst. De vleeshal was een plek waar vlees werd verkocht. Het werd rond de veertiende eeuw in gebruik genomen.

Door de eeuwen heen is het klooster verdwenen. Er kwam een verbod op het uitoefenen van het geloof van het klooster. Het brandde vervolgens af en de nonnen vertrekken. Het complex wordt omgevormd tot een agrarisch complex. In 1575 wordt begonnen met de bouw van verschillende boerderijen, waaronder De Halle. De grond wordt in stukken verpacht door en aan verschillende partijen.

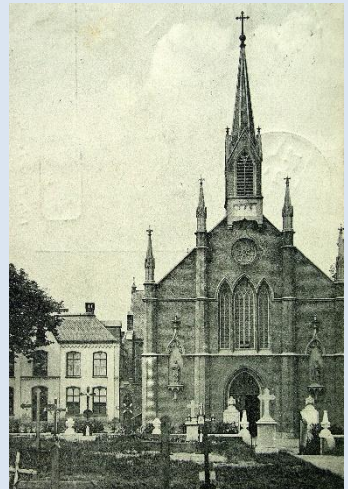
In 1874 wordt de voormalige boerderij door het huidige gebouw vervangen. De Halle is vanaf 1880 gepacht door de familie Wassenaar. Het bedrijf is nu ingericht als paardenstalling. De boerderij is niet te bezoeken.

U mag op het erf rondkijken, maar houdt u rekening met de bezoekers van de manege.

- Links naast de hekpijlers staat een jachtopzienershuis uit 1890-1900 (**G-Leeweg 19**). Het landgoed oud-Leeuwenhorst is een archeologisch/gemeentelijk monument.
- Fiets de Leeweg af en steek bij de rotonde over naar de Kerkstraat.
- 'De Vlasoven' (**B-Kerkstraat 119**) is een boerderij met op de gevel een tegeltableau uit 1624. Het pand is van cultuurhistorische waarde als onderdeel van de economische en historische agrarische ontwikkeling in Noordwijkerhout. Het is één van de weinige herinneringen aan de vlasteelt in dit gebied en is als zodanig onderdeel van de dorpsgeschiedenis van Noordwijkerhout. De situering en de ligging herinneren aan het voormalige agrarische gebied.
- Aan de overkant ziet u de oude bollenschuur van de familie Geerlings (**G-Kerkstraat 110**), gebouwd in 1898.
- Fiets rechtsaf de 'Eijcken Donck' in, en sla linksaf en fiets de Mgr. Westerwoudtlaan door. U komt uit bij de St. Victorkerk, gebouwd in 1852 (**G-St. Victorlaan 13**).

De huidige Victorkerk zou ontstaan zijn uit een boerderij die na de Reformatie diende als schuilkerk. Een toren was er niet en de kerk vormde samen met de pastorie één geheel. De oude kerk stond op het huidige kerkplein.

In 1851 werd de kerk afgebroken en werd er een nieuwe kerk gebouwd. Deze kwam gereed in 1872. Als snel bleek dat de kerk te klein was en daarom werd in 1897 besloten tot uitbreiding. In 1938 werd de stenen toren geplaatst. In de jaren '60 werd het interieur van de kerk gemoderniseerd. De pastorie werd in 1846 en in 1864 verbouwd. In 1864 werd een geheel nieuw voorstuk aangebouwd. Tijdens een derde verbouwing in 1898 werd het grootste gedeelte van de pastorie gesloopt en opnieuw opgebouwd. Alleen het nieuwe voorstuk uit 1864 bleef staan. In 1940 volgde een vierde verbouwing.

De St. Victorkerk is te bezoeken, tenzij er een uitvaart plaats vindt.

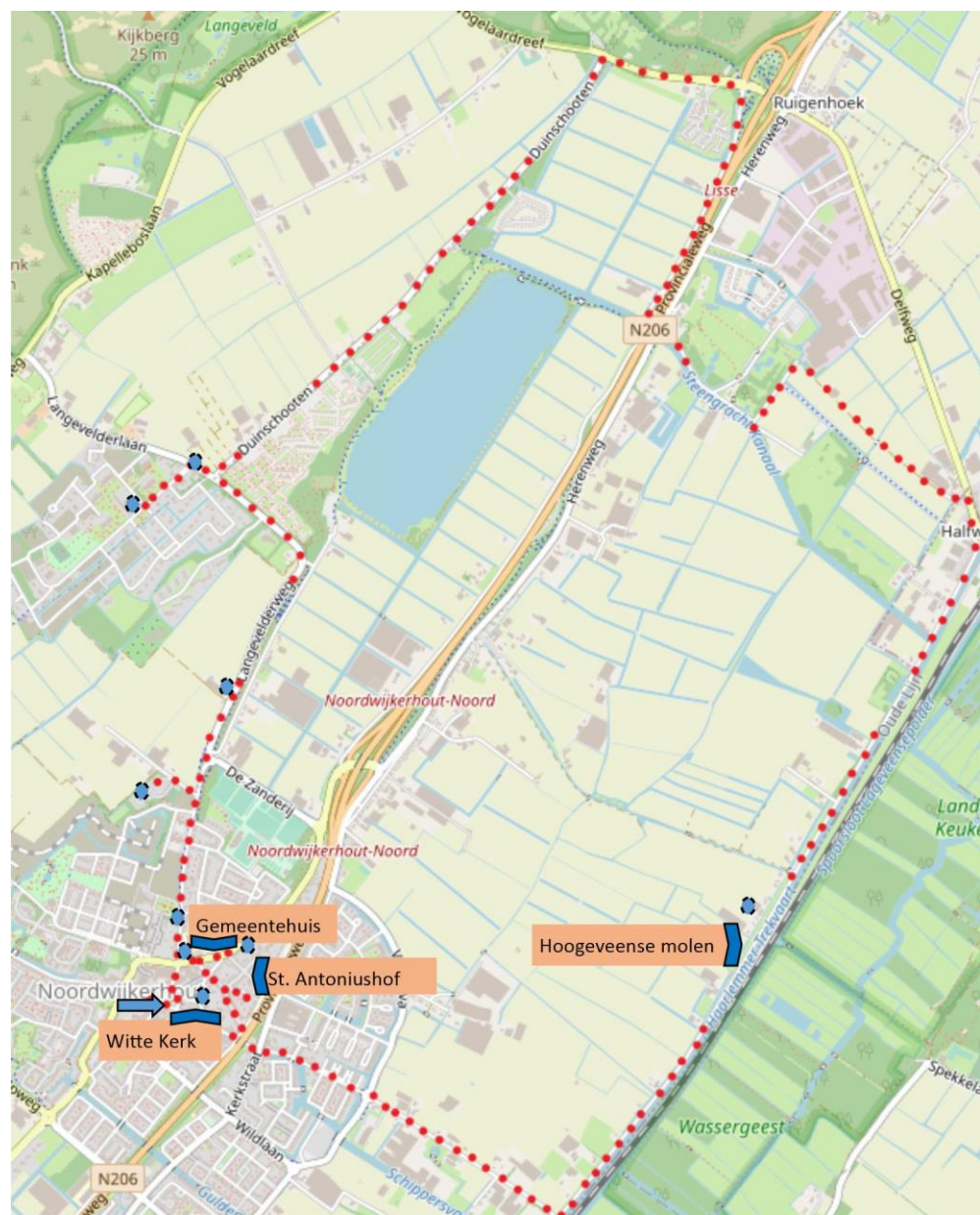
Vanwege het onttrekken van de erediensten aan de kerk per 1 januari 2024:

- is er een kleine fototentoonstelling te bezichtigen, met dank aan de stichting Noordwijkerhout van Toen (NoVaTo);
- liggen er fotoboeken van het 150 jarig bestaan en een boek van het Catharijne convent;
- kunt u in de ochtend luisteren naar het dameskoor;
- wordt er zowel 's morgens als 's middags op het originele Vollebregtorgel gespeeld;
- worden er liturgische gewaden en verschillende attributen tentoongesteld;
- is de sacristie en een deel van de pastorie te bezichtigen.

- Fiets de St. Victorlaan af richting de Kerkstraat. Ga rechtsaf de Kerkstraat op.
- Kerkstraat 77 en 78 zijn woonhuizen, gebouwd in 1914 en 1917 (**G**).
- 'Nieuw Welgelegen' (**G-Kerkstraat 87**) is gebouwd in 1909. Zoals de naam al doet vermoeden was er ooit een eerste 'Welgelegen'; gelegen aan de Schippersvaartweg.
- We vervolgen de Kerkstraat. De rietgedekte woning met nummer 43 aan uw rechter hand is gebouwd door rietdekker Van Dijk (**G**).
- Over de brug gaat u links af Duin en Dal in. In de bocht stapt u af, loopt links onder het viaduct door. Aan uw linker hand ziet u het 'Kippenbruggetje'. Dit bruggetje ligt hier sinds 1958. Tussen 1905 en 1958 lag het over een zijslot van de Guldemondevaart en verbond het dorp met de Victorwijk. Nu is het particulier bezit.
- Fiets de Guldemondevaart uit. Bij de kruising gaat u rechtsaf de Van Iersellaan in.
- Rijdt tot aan de Viaductweg, ga links af.
- Bij de bocht gaat u rechtsaf de Dorpsstraat in. Bij de kruising (de Steeg) gaat u linksaf de Zeestraat in en u bent weer bij NoVaTo.

Einde route zuid.

Plattegrond Route Noord

= open gesteld monument

= genoemde bezienswaardigheid

= startpunt

Route Noord (± 13,5 km)

Startpunt: dorpsmuseum Noordwijkerhout van Toen, Zeestraat 3A.

Het kleine dorpsmuseum is de gehele dag geopend: de toegang is vandaag gratis. U kunt het museum bekijken en vanaf 14:00 uur luisteren naar de deelnemers aan de verhalentafel. Het onderwerp is het bollenvak van vroeger, specifiek over het ploegen.

- Fiets de Zeestraat uit in de richting van het centrum. Ga linksaf richting de Witte Kerk (**R-Dorpsstraat 7**). Voor een korte geschiedenis van de kerk scant u deze QR-code: **De kerk is vandaag te bezoeken. U treft hier kunstenaar Leontine van der Klugt aan met haar werk. Daarnaast kunt u tussen 11:00 en 14:00 uur luisteren naar muziek gemaakt op de viola da gamba.**

- Rechts achter de Witte Kerk vindt u boerderij Warmerdam, gebouwd in 1896 (**G-Dorpsringweg 6a**). De boerderij is al generaties lang in het bezit van deze familie. Het is tot in de jaren '80 als boerenbedrijf in gebruik geweest. Het oudste gedeelte van deze boerderij, het woongedeelte en een gedeelte van de stal, dateert uit 1896. In 1926 is na een brand het achterste stalgedeelte op de bestaande fundering herbouwd. In 1936 is het achterste gedeelte van deze stal tot winkel verbouwd. Helaas is het decoratieve houtsnijwerk in de top van de voorgevel verloren gegaan.
- Fiets linksom de Dorpsringweg af, langs de Digros, voorbij 'Brasserie Op Dorp' en rechtsaf de Dorpsstraat in.
- Aan uw linker hand ziet u de gerestaureerde pui van het huisje van de familie Bouwmeester (Dorpsstraat 8).
- Aan het eind van de Dorpsstraat steekt u rechtdoor de weg over naar de Langevelderweg. Meteen aan uw rechter hand ziet u het oude gemeentehuis (**G-Herenweg 1**). Het is in 1904 gebouwd door architect Cuypers en was tot 1930 in gebruik als raadhuis. Daarna was het lange tijd in gebruik als bank.

Op de hoek met de Langevelderweg staat dit grijs geschilderde pand, wat tot 1930 als raadhuis heeft gefunctioneerd. De ingebruikname van dit raadhuis vond plaats op 31 augustus 1904. Het pand is ontworpen door architect Cuypers. In 1930 werd het gebouw overgedragen aan de Twentsche Bank en is het verbouwd tot bank met woning. In 1964 is het verder uitgebouwd. Sinds 1995 heeft het pand een woonfunctie.

- Vervolg de Langevelderweg, rechts ziet u brede school 'de Prinsenhof' (**G-Langevelderweg 2**).

Architect C.L.M. Robbers maakte in 1917 het eerste ontwerp voor de St. Jozefschool. In september 1917 wordt de school in gebruik genomen. De leiding wordt toevertrouwd aan de zusters van de Voorzienigheid. De leiding wordt in augustus 1920 overgedragen aan de zusters Dominicanessen die daartoe het klooster betrekken tussen de Sint Jozefkerk en de Sint Jozefschool.

De school wordt in april 1922 gesplitst in een jongens- en meisjesschool. In november 1929 worden vier lokalen bijgebouwd. In juni 1950 vindt de oplevering van de Sint Jozef jongensschool aan de Nolenslaan plaats. De houten school is geleverd door Oostenrijk in ruil voor aardappelen. De jongensschool behoudt de heer Prins als schoolhoofd. De heer Maijer wordt hoofd van de Sint Jozef meisjesschool aan de Langevelderweg. Begin jaren '70 worden beiden scholen weer gemengde scholen. Nadat de heer Prins de school verlaat wordt de naam van de Sint Jozef jongensschool veranderd in Prinsenhof. In augustus 1985 verhuist de Prinsenhof van de Nolenslaan naar de Langevelderweg.

De nieuwe 'eerste steen' wordt gelegd in september 2011 waarna de leerlingen in januari 2012 starten in een prachtig gerenoveerde en gedeeltelijk herbouwde school. Bij de restauratie en nieuwbouw in 2011 is het deel uit 1917 gesloopt. Het middendeel van de uitbreiding uit 1930 is opnieuw gebouwd. Beide delen waren door de vele verbouwingen uit het verleden niet langer geschikt om te restaureren. Het interieur van de school is op enkele monumentale onderdelen na geheel vernieuwd.

- Verderop ziet u rechts de woning van de rector van krankzinnigengesticht st. Bavo (**R-Langevelderweg 6**). Het is gebouwd in 1915.
- Langevelderweg 8 en 10 waren de woningen van de artsen van st. Bavo (**R**). In nummer 12 woonde de geneesheer-directeur (**R**). Deze woningen zijn gebouwd in 1920.
- Vervolg de weg tot de splitsing. Linkt ziet u het hoofdgebouw van het st. Bavocomplex met daar aan vast de kapel (**R-Langevelderweg 27**). Het gehele complex is gebouwd tussen 1914 en 1918 door de architecten vader en zoon Bekkers.

In 1913 kocht de Congregatie van de Broeders van Liefde een stuk duin van ca 35 hectare, vlakbij het centrum van Noordwijkerhout. Het complex is ontworpen door architect Bekkers. De inrichting is volgens het paviljoensysteem ontworpen: een symmetrische opzet van acht paviljoens en enkele dienstgebouwen, gegroepeerd rond het klooster en de kapel. In 1914 is het complex in gebruik genomen. De kapel kwam gereed in 1915. Aan de buitenkant boven de toegangsdeur van het hoofdgebouw staat het beeld van St. Bavo. Eén van de meest markante herkenningspunten is de koepel. Onder deze koepel bevindt zich de kapel.

Sinds het begin van deze eeuw heeft de psychiatrische inrichting stukje bij beetje haar functie verloren. Inmiddels is het gehele Bavo-terrein verkocht, evenals het monumentale hoofdgebouw. Op het terrein verrijst nu een nieuwe wijk. In het hoofdgebouw zullen woonruimtes worden gerealiseerd waardoor de toegang voor de meeste geïnteresseerden onder ons niet meer mogelijk zal zijn.

- Vervolg de weg over het fietspad aan de linker kant van de weg. Steek over bij de nieuwe weg naar het landgoed In den Houte (st. Bavolaan).
- Neem de volgende (kleine) weg linksaf; 't Hoogtlaan. Na 50 meter vindt u aan uw linker hand de enige overgebleven pijler (**G-bij 't Hoogtlaan 14**).
- Rijdt verder het laantje in (rechts in, links uit) en u komt bij huis 't Hoogt (**G-Hoogtlaan 6**), gebouwd in 1911 als opvoedingsgesticht. Het heeft dienst gedaan tot 1927.

Mejuffrouw C.M. van Dissel had een praktijk voor 'heilgymnastiek en massage' in Leiden. Ze trok zich het lot aan van kinderen die door omstandigheden de ouderlijke zorg moesten ontberen. Vervolgens stichtte zij de 'Vereniging tot het oprichten en in stand houden van kleine opvoedingstehuizen' en op 11 mei 1911 werd het eerste huis van deze vereniging, 't Hoogt te Noordwijkerhout, officieel geopend.

De doelstelling van de vereniging werd: kinderen die de normale verzorging in het ouderlijk huis voorgoed of tijdelijk moeten missen, duurzaam, langdurig of tijdelijk te verzorgen, op te voeden en op te leiden en hiervoor tehuizen op te richten. Dit terrein is op 2 september 1927 gekocht door de Broeders van Liefde en aan het terrein van de Bavo toegevoegd.

- Ga terug naar de Langevelderweg. Bij het volgende laantje ziet u aan uw linker hand een bollenschuur in slechte staat. ([G-Langevelderweg 37](#)). De schuur is in 1930 gebouwd door de firma Zonneveld & Co met een voor die tijd modern transport systeem. Voor aan de weg staat een plaquette over kasteel Boekhorst wat ooit aan het eind van het laantje heeft gestaan.

De bollenschuur in oude glorie.

- Volg de Langevelderweg tot u links de inrit naar Sancta Maria ziet. Het eerste stukje is nog Langevelderweg, na het hek wordt dit Pauluslaan. Ga op het landgoed de eerste weg rechtsaf, aan uw linker hand ziet u de kapel ([G-Langevelderlaan 1](#)).

Landgoed Sancta Maria is een voormalig rooms-katholiek psychiatrisch ziekenhuis voor vrouwen in de Duin- en Bollenstreek, tegen het Noordwijkse duingebied aan. In 1914 was er reeds een instelling voor mannen gerealiseerd, St. Bavo in Noordwijkerhout. De inspecteur voor de Volksgezondheid en de Provinciale Staten Zuid-Holland vonden dat er ook een dergelijke instelling voor vrouwen moest komen. De Congregatie van de Zusters van Liefde uit Venray waren bereid de bouw van dit complex op zich te nemen.

In 1928 werd het eerste van de acht paviljoens opgeleverd. In 10 jaar tijd verrezen ook twee zusterhuizen, een hoofdgebouw en een kapel. Het complex was redelijk zelfvoorzienend door de aanwezigheid van een brandweerkazerne, moestuin, boerderij, slagerij en bakkerij. Het bood uiteindelijk plaats aan 823 vrouwelijke katholieke patiënten. Sancta Maria is ontworpen door Jos Bekkers, zoon van Cuypers-leerling Peter Bekkers. Het is gebouwd in een voor die tijd relatief moderne stijl, waarin traditionalisme en expressionisme in baksteenarchitectuur zijn verenigd.

In 2006 kwam het complex leeg en raakte het al snel in verval, waarna het in 2008 op de markt kwam. BPD en VORM hebben het voormalige ziekenhuis verworven om het gebied van 45 hectare te transformeren naar een luxueus woongebied met de naam Landgoed Sancta Maria. Dit gebeurt onder de titel 'historisch oud wordt prachtig nieuw'. Respecteren wat er is, maar ook duidelijk maken wat je toevoegt.

Het hoofdgebouw en vijf paviljoens van het oorspronkelijk complex zijn herontwikkeld tot appartementen en herenhuizen. Daarnaast konden er ruim 100 vrije kavels (van 900 tot 15.000 m² groot) worden uitgegeven.

In 2018 zijn in de noordwestgevel 3 prachtige glas-in-lood ramen gevonden. Nadat de kapel niet meer in gebruik was (1998) zijn deze ramen waarschijnlijk ter bescherming dichtgemetseld aan zowel de binnen- als buitenzijde. Na het voorzichtig slopen van dit metselwerk zijn deze prachtige ramen weer zichtbaar.

- Wilt u de begraafplaats zien, rijd dan de Pauluslaan verder af tot u aan uw rechterhand een bordje ziet. Volg dit bordje te voet.

- Ga terug naar de ingang van Sancta Maria en steek schuin naar rechts de weg over, de Duinschoten op. Let op: er is hier geen fietspad.
- Ga bij nummer 26 rechtsaf het fietspad op langs het Steengrachtkanaal. De brug waarover u fietst heet de 'Corneliabrug'.
- Ga vóór het viaduct rechtsaf de 'oprit' naar de Oosterduinen op. Ga meteen linksaf en daarna weer meteen linksaf, onder de N206 door. Fiets rechtdoor richting Tespelduin. Dit is een horecagelegenheid, dus maak er vooral gebruik van.
- Volg het fietspad (Houtvesterslaan/Tespellaan) wat eerst naar links en dan weer naar rechts afbuigt. Bij de paal '14 meter boven NAP' ziet u aan uw rechterkant de trap naar de uitkijkpost op de oude vuilnisbelt. Geniet van het uitzicht!
- Volg het fietspad tot het einde, hou rechts aan en fiets de Leidsevaart op. Het kanaal heet officieel 'Trekvaart Haarlem Leiden'.
- Na 250 meter staat een bord 'Halfweg' met de scheidspaal. Deze is geplaatst in 1820 en staat halverwege Haarlem en Leiden. (G)
- Fiets door tot u bij de Hoogeveense Molen (**R-Leidsevaart 82**) komt.

Op 4 augustus 1654 werd het ontwerp tot inpoldering van het land gelegen tussen Delfweg en Mallegat ondertekend. Later kreeg dit de naam Hoogeveense polder. In 1658 was het project gereed en kon de molen in gebruik worden genomen. Kosten van het bouwen van de molen waren f 5285,- . De woning van de molenaar was in de eerste twee eeuwen in de molen. In 1892 werd vergunning verleend aan Jan van Leeuwen voor het bouwen van een huis op zijn eigendom, vlakbij de molen. Dit werd toegestaan met de beperking dat de nok niet hoger werd dan 5m boven Amsterdams Peil. Het huis is in 2005 afgebroken en weer opnieuw opgebouwd.

De molen is op open monumentendag te bezoeken.

Sinds 1 juli 2018 is de Rijnlandse Molenstichting eigenaar van de molen. Naast monumentendag is de molen elke eerste zaterdag van de maand geopend van 10:00-16:00 uur. Meer informatie vindt u op de website www.rijnlandsemolenstichting.nl

- Terug op de fiets gaat u door tot boerderij Duin en Dal ([G-Leidsevaart 97](#)).

Deze boerderij dankt zijn naam aan de buitenplaats 'Duin en Dal' welke gelegen was aan de kop van de inmiddels verdwenen Duin en Dalselaan. De buitenplaats is gesloopt in 1804. De boerderij is gebouwd in 1880 en is in perfecte staat. Bijzonder is het spoelhok voor melkbussen, dat aan het water staat. Het prachtige gietijzeren hek is afkomstig van een afgebroken kasteel in Abcoude.

- Vervolg de Leidsevaart tot de boerderij op nummer 110 ([G](#)). Deze ligt wat verder naar achteren. De boerderij is gebouwd in 1895 en heeft op de kop zgn. 'engelenramen', wat bijzonder is in onze streek.
- Wanneer u bij de splitsing komt met de Schippersvaartweg, gaat u rechts af. Bij de rotonde gaat u rechtdoor.
- Bij het kruispunt gaat u rechtdoor de Havenstraat in. U gaat onder de N206 door en daar rechtsaf de Koninginneweg in.
- Neem de eerste weg links, de Nieuwe Duinstraat in. Deze straat is gebouwd tussen 1922 en 1930 en herbouwd in 2015. Halverwege deze straat gaat u rechtsaf de Emmastraat in en weer rechtsaf, het St. Antoniushofje in ([G](#)).

Het Antoniushofje bestaat uit 16 arbeiderswoningen en is destijds speciaal ontworpen voor kleine gezinnen. Opdrachtgever was woningbouwvereniging St. Antonius van Padua. Het complex is gebouwd in 1949 en in 2011 grondig gerenoveerd. Toen zijn de oude historische kleuren weer teruggebracht in het buitenschilderwerk en de authentieke voordeuren en dakkapelletjes weer teruggeplaatst. U kunt hier een rondje fietsen en komt zo weer terug in de Emmastraat.

- Ga terug naar de Nieuwe Duinstraat en vervolg de weg. Aan het eind ziet u aan de overkant van de weg Schoolstraat 2 en 2a ([G](#)), gebouwd in 1910.
- Fiets rechtsaf de Schoolstraat in. Aan het einde steekt u linksaf de Herenweg over. Hier ziet u de parochiekerk van St. Jozef gebouwd in 1916 ([G](#)). Helaas is de kerk niet te bezoeken vandaag.

De St. Jozefkerk staat op een beeldbepalende plek aan een plein en maakt deel uit van een complex katholieke gebouwen rond en nabij dit plein. De kerk is tussen 1916 en 1917 als noodkerk gebouwd door een aannemer uit Noordwijkerhout en in 1917 in gebruik genomen. Kapelaan Quant was destijds de bouwpastoor van de parochie. In 1964-1966 is de kerk, evenals de pastorie, verbouwd. Hierbij is het bestaande portaal door een groter ingangsportaal vervangen en is het interieur ingrijpend gewijzigd. In 2002 heeft het interieur opnieuw een renovatie ondergaan.

- Wanneer u rechtsaf de Herenweg op fietst ziet u aan uw rechter hand een dubbel woonhuis uit 1914 (**G-Herenweg 5-7**).
- Aan uw linker hand ziet u het laatste gemeentehuis van Noordwijkerhout (**R-Herenweg 4**).

Het gemeentehuis is in 1930 gebouwd door de beroemde architect Kropholler. Kropholler wordt beschouwd als navolger van architect H.P. Berlage, en hij is vooral bekend geworden door zijn raadhuisen en kerken. Het gemeentehuis is een rijksmonument in de Delftse School-bouwstijl. Zowel in 1956 als in 1982 vond een uitbreiding

plaats. Aan de voorzijde staan twee beelden: een bollenrooier en een bloemenmeisje, beide symbool voor het Noordwijkerhouts bloemenbedrijf. Deze beeldhouwwerken werden ontworpen door kunstenaar L. Zijl.

Het oudste deel van het prachtige pand is rijksmonument. Hieronder vallen ook het door Kropholler ontworpen interieur en meubels. Sinds de fusie met de gemeente Noordwijk op 1 januari 2019 is het gemeentehuis verbouwd en nog steeds in gebruik door de gemeente Noordwijk.

Tussen 11:00 en 15:00 uur worden er doorlopende rondleidingen gegeven.

Einde route noord.

Heilig Hart van Jezuskerk | Beeklaan 13

Het was op het 40-jarig priesterfeest van pastoor Zondag te Vogelenzang in 1916 dat Joannis Ruigrok pastoor Zondag een uitzonderlijk geschenk aanbood. Hij schonk f 6.000,- als basis voor een nieuwe Zilker Kerk en stelt voor dit doel tevens grond aan de Beeklaan beschikbaar. H.J.M. Hafkenscheidt werd de bouwpastoor van de nieuw te bouwen kerk. Op 8 november 1918 begon hij aan de voorbereidingen van zijn opdracht. Onder architectuur van de Rotterdamse architect Jos Margry werd de bouw gerealiseerd door de Hillegomse aannemer J. v.d. Bosch en Zonen.

Op 31 augustus 1920 werd het kerkgebouw in gebruik genomen. Een gebouw nog zonder toren, wel werd de pastorie gerealiseerd. In 1926 werd de kerk uitgebreid en ook de toren gebouwd. De kerk is vrij gaaf gebleven en heeft een verrassend rijk, neogotisch

interieur met gedetailleerde gewelven en diverse decoraties. De grote ramen links en rechts in 'het schip' verbeelden: Schepping, Paradijs, Kerstmis, Goede Vrijdag, Pinksteren en Allerheiligen. De kleinere ramen in het priesterkoor hebben de wonderbare broodvermenigvuldiging, de doop van Jezus in de Jordaan en de Heilig Hart devotie tot onderwerp.

Het openbare lager onderwijs in De Zilk begon in 1843 in een woonkamer, maar kreeg vanaf 1876 vorm met de bouw van een eerste klaslokaal. De openbare school werd geleidelijk uitgebouwd tot een gebouw met 6 klassen. Vanaf 1920 werd de openbare school een katholieke school: de Heilig Hartschool. In 1957 werd in de Beukenlaan een nieuwe school gebouwd, de Mariaschool. De meisjes kregen vanaf dat jaar les op de nieuwe school. De jongens bleven op de oude school totdat deze in 1975 werd gesloopt. De huidige basisschool in De Zilk, brede school De Egelantier, is gevestigd aan de Hafkenscheidtlaan.

Boerderij Catharijne Hoeve | Zilkerduinweg 36-38

De boerderij, welke tot op heden nog een veeteeltbedrijf is, hoort sinds de achttiende eeuw bij het hofje van Catrijn Jans Amen, genaamd 'De Groenen Tuin' te Haarlem. Het bestaat uit een erf met huis en schuur, en ruim 20 hectaren land, hoofdzakelijk weiland. De boerderij en omliggend land worden door de regenten van het hofje van Catrijn Jans Amen verpacht.

Vanaf het jaar 1901 zijn er verschillende bouwactiviteiten: eerst bijbouw van twee kleine stallen. In 1907 gedeeltelijke herbouw van de stallen, waarbij twee kleine stallen midden op het perceel werden vervangen door een grotere stal.

Groeten uit de Zilk

In het jaar 1938 wordt het voorhuis van de oude boerderij geheel en het zomerhuis gedeeltelijk gesloopt. Dan wordt door uitbreiding van het zomerhuis een nieuw permanent huis gebouwd. Van de oude woonboerderij blijft na verbouwing een woonruimte met slaapkamers over. Een jaar later tekent veehouder Ignatius Antonius Dobbe een nieuw pachtcontract. Dit pachtcontract gaat in op 24 december 1939.

In 1982 wordt de stal uitgebreid, de hooiberg die voor de oude stal stond en vanaf de Zilkerduinweg zichtbaar was, moet voor deze aanbouw wijken. In 2012 is de in 1938 gebouwde woning samen met het laatst overgebleven deel van het zomerhuis gesloopt. Hiervoor in de plaats is een moderne woning gebouwd. Tevens word ook het rieten dak van de oude boerderij vervangen door een pannendak.

Bij de boerderij verzorgt de stichting Oud de Zilck een tentoonstelling met oude foto's van de boerderij, de familie Dobbe en van bezoeken van kinderen van peuterspeelzaal 'Zwartsnoetje'.

Wedstrijd monumentendag

Doe mee met de wedstrijd en win een leuke prijs! Lever de oplossing uiterlijk 16 september 2023 in bij NoVaTo in de Zeestraat (open woensdag/vrijdag/zaterdag tussen 13:00-16:00 uur).

1. Museum NoVaTo

In het museum is een verzameling keramiek te zien. Door wie is dit keramiek gemaakt?

- A- Margret Mijsbergh
- B- Nel Goedhart
- C- Ellen van Randeraat

2. Boerderij Groenewege

Wie was de oudst bekende eigenaar van deze boerderij?

- A- Huibert Corneliszoon Alckemade
- B- Sijvert Dirkszoon Zeestraten
- C- Nicolaes van de Bouckhorst

3. Rotonde Leeuwenhorst

Wat was direct na de bouw de functie van deze ruimte?

- A- Kerkzaal
- B- Aula voor leerlingen
- C- Vergaderzaal

4. St. Victorkerk

Wie was de stichter van de St. Victorkerk?

- A- Pastoor De Poorter
- B- Pastoor Westerwoudt
- C- Pastoor Hooijmans

5. Witte Kerk

In de Witte Kerk ligt de steen van Cornelis Gerritszoon van der Cluft. Hij overleed in 1648. Wat was hij?

- A- Schout van Noordwijkerhout
- B- De bouwer van de Witte Kerk
- C- Burgemeester van Noordwijkerhout

6. Het gemeentehuis

Wie heeft het 'meisje met de tulpen' gemaakt wat in de tuin staat?

- A- Lo Molenaar
- B- Alexander Kropholler
- C- Fons Versluijs

7. Hoogeveense molen

Wanneer is de molen gebouwd?

- A- 1648
- B- 1654
- C- 1663

8. St. Antoniushof

In 2001 zijn er weer authentieke elementen teruggebracht aan de kleine woningen. Welke vorm hebben de raampjes in de voordeuren?

- A- rond
- B- rechthoekig
- C- ruit

Oplossing:-.....-.....-.....-.....-.....-.....

Naam:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

*Detail van de Hoogeveense molen
aan de Leidsevaart.
Foto: Sylvia Steenbakkers*

